

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštno
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.00
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice hšt. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 3.

V Mariboru, dne 19. januarija 1899.

Tečaj XXXIII.

Gospodarski shod v Mariboru.

Kadar govorijo naši državniki in politiki o kmetiskem stanu, imenujejo ga s ponosom steber cele države. In nemara res verjamejo svojim besedam. Kajti kadarkoli je treba prevzeti v državi kako breme, hitro se spomnijo na ta steber ter zavalijo nanj vso težo. Toda vse ima svoje meje. Preveč se je že obložil in obtežil kmetiski steber, zato se je začel sibiiti in razpadati. Ako se mu hitro ne pomaga, ako se kmalu ne podpre, porušil se bo ta najmočnejši steber naše države in se spremenil v razvaline.

Kmet sam čuti, da mu gine zemlja pod nogami, in s strahom se ozira njegovo oko naokoli, da bi zagledalo pomočnika, rešitelja. In kako se razveseli, kadar opazi može, ki se zbirajo z resnim namenom, da bi mu pomagali izboljšati slabo stanje. To veselo zaupanje se je pokazalo tudi zadnji četrtek dne 12. januarija v Mariboru v prostorih hotela »zur Stadt Wien,« kamor so za kmetiske blaginje goreči može sklicali zaupni shod, da se posvetujejo, kako bi se v sedanjih slabih časih kmetiskemu stanu najlažje pomaglo zopet na noge. Zaupni može in kmetje, povabljeni k shodu, so se v velikem številu odzvali vabilu ter prihiteli v Maribor. Videli smo zastopnike iz vseh krajev krasnega slovenskega Štajerja.

Zaupnemu shodu je predsedoval šentlenartski dekan Jurčič, podpredsednikom pa je bil izvoljen odvetnik dr. Pipuš in zapisnikarjem odvetnik dr. Glaser. Ob pol 12 se je začelo zborovanje. Prvi je govoril državni

poslanec in voditelj krščanskih socialistov na Kranjskem, prof. dr. Krek. Njegov govor je bil strogo poučnega značaja. Neznosnih gospodarskih razmer so kriva napačna liberalna načela, po kojih je prikrojena sedanja človeška družba. Naš kmet je bil vajen na tesno družinsko življenje. Trgovati med svetom mu ni bilo treba. Kar je potrebovala družina, oskrbelo se je doma, kar je zahtevala gosposka, plačalo se je z domačimi pridelki, in ne z denarjem. Toda prišel je liberalizem s svojimi pogubnimi kapitalističnimi načeli. Denar je zavladal in kmet bi moral začeti z denarno trgovino. Njegovi pridelki so se vrgli na svetovni trg, in tudi njegove potrebe so se nahajale odsej le na tem trgu, odkoder bi si jih naj kupoval. A naš kmet ni mogel stopiti na svetovni trg. Zato ni bil vzgojen, temu je nasprotoval tudi značaj njegovega stanu. Navezan na očetov dom in domačo zemljo ni mogel biti danes tukaj, jutri tam. Vsled tega je prišel v roke spekulantom, agentom, prekupcem. Toda ker se družabni red ne spremeni, treba se je kmetu prilagoditi sedanjemu redu. V izobrazbo in pomoč naj so mu za ta korak zadruga, konsumna društva in posojilnice. S to organizacijo pa bo storjen tudi začetek novemu družabnemu redu, v katerem bi se naj proizvajanje in kroženje blaga nahajalo v rokah gospodarskih organizmov. Govorniku so večkrat živahno pritrdjevali in ko je nehal, razlegalo se je po dvorani burno ploskanje.

Na to je nastopil voditelj žalske zadruga, Ivan Kač, ki je slovenskemu narodu znan

kot »Žaljski« po svojih lepih povestih v knjigah družbe sv. Mohorja, našim čitateljem pa še posebej kot razumen in praktičen pisatelj člankov »Kmetiske zadruge«. Razlagal nam je poučni namen zadrug, da se povzdigne strokovno znanje kmetiskega stanu. Pripovedal nam je tudi, koliko uspehov je že dosegla žalska zadruga, kajti povspesovala je umno obdelovanje kmetiskih posestev, pridobivala po nizki ceni kmečke potrebsčine ter pri-skrbela kmečkim pridelkom (hmelju, ovsu itd.) drage kupce. Za njim je govoril J. Stanovnik, voditelj z gospodarsko zadrugo združenega konsumnega društva v Horjulu na Kranjskem. Njegova domača in šaljiva beseda, s katero je razkladal velik pomen zadruga in konsumnega društva v Horjulu za gospodarsko blagostanje ondotnega prebivalstva, je vsem poslušalcem močno ugajala. O uspehih horjulske zadruga je govoril naš list že lani v zadnjih dveh številkah natančneje. Na shod je prihitel tudi tajnik »Zveze slovenskih posojilnic,« Fran Jošt, ter nas vnmel za ustanovitev Raiffeisenovih posojilnic.

Nad tri ure je trajal pomenljivi shod. Vsakdo se je lahko prepričal iz besed go-vornikov, da je v sedanjih časih za kmeta zadruga organizacija nujno potrebna in da ni brezuspešna. Udeleženci naj širijo to pre-pričanje po celem slovenskem Štajerju in potem naj sledi resno delo, v pomoč in blagor kmetiskemu stanu!

Listek.

Skrivnost mojstra Kornila.

(Francoski A. Daudet, — Jan Stanovsky.)

V soseski mesta Tarakon ob izlivu reke Rone smo svoje dni veliko mlinarili. 10 ur daleč so kmetje nosili k nam v mlin. Okoli vasi so bili hribi pokriti z mlini, katere je gonil veter. Na desni in na levi sukale so se veternece, po poti navzgor in dol pomikali so se tovorni osli in mule, obložene s polnimi žaklji. Ves teden bilo ti je na uho po-kanje in frackanje bičev in v ušesih ti je šumel hripav »hiii« hlapcev in mlinarskih pomočnikov. Ob nedeljah smo se kar tru-moma valili k mlinom, kjer so točili mlinarji sladko vinsko kapljico. Mlinarice s čipkastimi robci in zlatimi križci bile so lepe kot kraljice. Nobenkrat nisem pozabil svoje piščalke in potem se je plesalo pozno v noč. Mlini so bili srce našega življenja, bogastvo in ponos našega kraja.

Tu pride vdarec, ki je hudo ranil mlinare. V Parizu so bili sklenili, postaviti paromline ob cesti v Tarakon, in ta nesrečni sklep so tudi izvršili. Takoj so začeli ljudje zamenjavati svoje žito z moko pri paromlinarjih, in mlini na veter so prišli popolnoma ob veljavo in

delo. Nekaj časa so še tekmovali s svojimi smrtnimi sovražniki, toda par jim je pre-trgal nit življenja, in drug za drugim so šli spat. — Ne vidiš več polnih žakljev žita ... mlinarice so prodale svoje zlate križece ... rujnega vinca ni več! Rajanje je prenehalo! Naj si je spuščal Eol tudi vse vetre, mlinske veternece so bile nepregibne ...

Nekega dne porušili so mlinarji svoje zidovje ter začeli na istem prostoru saditi trsje in olive. V sredi te nesrečne občine pa je stal na svojem holmeu mlin, kojega ve-ternece so se sukale neprestano, kakor bi hotele nagajati svojemu zakletemu sovražniku. Bil je to mlin mojstra Kornila, ki je nosil že 60 let »belo suknjo« in bil ves zagrizen v svoj obrt. Te novotarije so ga skoro ob-pamet spravile. Ves teden je tekal po vasi in vpil na ves glas, da hočeje zastrupiti ljudi z moko, ktero pripravlja paromlin.

»Ne hodite,« kričal je razjarjen, »k tem razbojnikom, če hočete jesti kruh, kajti moko pripravljajo s parom, ki je iznajdba hudičeva, med tem ko jaz delam z vetrom, ki je di-hanje dobrega Boga!« Hvalil je brez konca in kraja mline na veter, ni mu zmanjkalo besed, toda — nikdo ga ni poslušal.

Potem pa se je starček zaprl v svoj mlin in samotaril kot plašljiva žival. Pri sebi ni maral nikogar, niti svoje 15letne

vnukinje Vivetke, ki po smrti starišev razun dedeka ni imela žive duše na svetu. Da si je služila svoj kruhek, opravljala je pri nekem kmetu manjša opravila, žela in olive trgala. Sicer jo je dedek iz srca ljubil, kajti prišel je večkrat 4 ure hodá, akoravno je solnce pripekalo hudo, da bi videl Vivetko pri delu. Kadar je bil pri nji, zrl ji je po cele ure s solznimi očmi v obraz. Ljudje so ugibali, zakaj mlinar pusti Vivetko pri tujih ljudeh in nekateri so trdili, da iz zgolj skoposti. Čudno se jim je zdelo tudi to, da človek, ki je na glasu mojstra Kornila, ki je bil vedno visoko čislán in prišedši v cerkev praznično oblečen, zdaj bosonog hodi po ulicah, z luknjasto čepico in z raztrgano obleko.

V življenju mlinarja pa nekaj ni bilo jasno. Že dlje časa namreč ni nikdo iz oko-lice nosil k njemu v mlin, in vendar se ve-ternece niso hotele vstaviti. Po večerih so ga srečavali, ko je gonil svojega osla pred seboj, obloženega z veliko vrečo moke.

»Dober večer, mojster Kornil,« so ga po-zdravljali, »Vi pa še vedno mlinarite?«

»Vedno, vedno, moji ljubi,« odgovarjal je kratko, in lice mu je sijalo radosti, »hvala Bogu, dela mi ne manjka.« Ako pa si ga vprašal, odkod dobiva toliko dela, položil je prst na usta ter te tišil:

Kakšnih šol nam treba?

Iz poročila deželnega odbora za l. 1898 uvidimo, kako veliko dežela štajarska žrtvuje za nemške šole, a kako bore malo t. j. nič za slovenske šole.

Zaman kažemo na število slovenskega prebivalstva 400.480 Slovencev proti 847.923, zaman na visokost plačanega davka. Iz deželnih dohodkov vzdržuje se deželna višja realka v Gradcu in deželna višja gimnazija v Ptuiju in niti ena slovenska srednja šola. Narobe; deželnemu odboru se je celo potrebno zdelo nasprotovati dvojezični celjski spodnji gimnaziji, ki dežele nič ne stane.

Dežela vzdržuje ali pa podpira 13 nemških meščanskih šol, a niti jedne slovenske; kmetijski šoli v Mariboru in Grottenhofu sta nemški; v Ljubnu je deželna gorska in topilniška šola.

Pravico imamo torej zahtevati, da se vsaj kmetijska šola šola v Mariboru postavi na tak učni načrt, da bi jo vsak učenec iz naših ljudskih šol mogel že od začetka s haskom obiskovati, ne pa da mora celo leto tratiti samo za nemški nauk. Po pravici bi zahtevali tudi ustanovitev deželne obrtne šole na podlagi slovenskega učnega jezika.

Toda poznamo večino deželnega zbora in ne upamo v kratkem, da bi se izpremenilo. Ali nekaj pa nam mora vendar dežela storiti. Mi mislimo na večjo podporo v vinorejskih zadevah. Znano je, da ljutomerski okraj daje najboljšo vinsko kapljico. V teh goricah, ki se raztezajo od Ljutomera proti Ormožu, leže neizmerni zakladi. Ti zakladi so dajali svoj sad, dokler je bila stara trta močna in zdrava. Toda tudi tu je uničila strupena rosa in trtna uš gorico za gorico. Treba je s težkim trudom predelavati gorice, žrtvovati denar in delo. Pa od vseh strani se čuje tožba, da nam manjka dobrih, v kulturi ameriških trt izvežbanih delavcev-prednikov in viničarjev. Dežela sicer vzdržuje 9 mesečne viničarske kurze v Ptuiju, Mariboru in Lipnici ali to ne zadostuje. Da se rešijo neprecenljive ljutomerske, ormoške in radgonske gorice trebalo bi ustanovitve viničarske šole v Ljutomeru.

Le ako bi na mestu samem bila prilika obiskovati take nauke, izobraževalo bi se zadostno število. Tukaj bi za zimske tečaje niti posebnih podpor ne bilo treba. Tamošnje razmere so za tako šolo silno ugodne. Šolske prostore ima že krasna Franc-Jozefova šola. Gorice so pred pragom in okoliško ljudstvo je uka željno in prebrisano. To zadevo bomo kot silno skromno zahtevo našim deželnim poslancem na srce položili. R.

«Tiho, tiho, jaz pripravljam moko za izvažanje.» Več nisi zvedel.

Da bi kdaj živ krst pomolil svoj nos v mlin, na to niti misliti nisi mogel. Kdajkoli si šel mimo, mlinska vrata so bila zaprta, velike veternece v svojem toku, stari osel se je pasel na trati ali objedoval grmovje in velika sloka mačka, ki se je solnčila na pragu, pogledovala te je hudo. Vse to je bilo nekako skrivnostno in povod mnogemu besedičenju. Vsak si je razlagal po svoje skrivnost mojstra Kornila, toda občna misel bila je, da ima starček v mlinu več vreč srebrnjakov kot moke.

Nič ni tako prikrito, da bi ne bilo kdaj očito in tudi Kornilova skrivnost je prišla na dan. Nekega lepega dne sem spravil ves mladi svet, dečke in dekleta, s svojo piščalko na noge. Med plesom zapazim, da se moj najstarejši sin in Vivetka rada vidita, da se ljubita. Jezilo me to sicer ni, ker je bilo Kornilovo ime pri nas v čislju, da čutil sem v srcu zadovoljnost in veselje, videti to brhko dekle v svoji hiši. Hoté to stvar v pravi tir spraviti, pohitim takoj v mlin, da bi z dedekom pošteno ukrenila. Ker mi na noben način noče odpreti, razložim mu vzrok prihoda skozi ključavo luknjo. Predno sem mogel skončati, zarenči nad menoj, naj se vrnem k svoji piščali. Pustivši v mlinu sta-

Državni zbor.

Na Dunaju, 17. januarija.

Včeraj in danes so se povpraševali sem-kaj došli poslanci: Kaj bo? Še-li začne zopet lansko razbijanje in prazno glasovanje v zbornici? Kako dolgo bo še nadaljeval ta državni zbor svoje neplodno delovanje? Na dnevnem redu današnje seje je mnogo vladinih predlogov, prvi med njimi: dovolitev državnega zbora, da se smejo leta 1899. k vojakom poklicati mladeniči v postavni starosti; odprava mitnine, postava za odpravo svinjske kužne bolezni itd. itd. To so izvanredno važne stvari. Ali se bodo nemški ošabneži usmili vbogega ljudstva in vsaj mirovali, da se rešijo te velevažne reči? Ne! Kaj mara nemška nadutost za potrebe vbogega ljudstva? Nemški narodnjaki in naprednjaki hočejo biti edini gospodarji v državi, vsi drugi narodi se njim naj klanjajo. Zato so danes pokazali zopet svoje rožičke, katere so vsaj nekoliko zadnji čas skrivali. V današnji seji se je namreč samo le glasovalo po imenih. Po pravilnem redu se mora dovoliti takšno glasovanje, ki traja blizu $\frac{3}{4}$ ure, če ga zahteva 50 poslancev. Naprednjakov in narodnjakov s Schönererjanci vred je pa nekaj nad 50. Predlagal je torej znani Kaiser, naj se neka prošnja sprejme v stenografični zapisnik ter zahteval glasovanje po imenih. Podpiralo ga je 50 somišljenikov in vsa zbornica se je morala udati. Za tem glasovanjem je sledilo drugo, tretje itd. Koroški milijonar dr. Lemiš predlaga slednjič, da se mora v dveh urah napraviti nov tiskan imenik državnih poslancev, ker v dozdajšnjem se nahaja še ime grofa Falkenhayna, ki pa je oni dan vmrl. Vse se smeji noremu dedu, pa njegovi nemški tovarši ga podpirajo, moralo se je glasovati; večina je kajpak njegov neumen predlog zavrgla. Omeniti moram, da je predsednik v prelepih besedah se spominjal pokojnega skozi in skozi katoliškega, Slovanom pravičnega poslanca in bivšega kmetom naklonjenega ministra Falkenhayna. Navada je, da kedar se predsednik spominja katerega vmrlega poslanca, vsi poslanci v znamenje žalosti vstanejo. A kaj so stori-li danes levičarji, ko je začel govoriti predsednik o zaslugah pokojnega, Slovanom pravičnega Nemca Falkenhayna? Zbežali so iz zbornice in sicer ne le nemški naprednjaki in narodnjaki, temveč tudi socijalni demokrati in tako imenovani krščanski socijalisti; le nekateri nemški ustavoverni veleposestniki so ostali v zbornici ter vstali z desničarji vred. Grofa Falkenhayna črtijo še po smrti osobito radi tega, ker je pred-

rega beba, vrnil sem se, da povem otrokoma, kako me je sprejel dedek. Nato sta me prosila, naj jima milostno dovolim, da poletita sama v mlin k dedeku.

Ko sta dospela na hrib, odšel je starček ravnokar. Vrata so bila dvakrat zaklenjena. Odhajaje pozabil je starček svojo lestvico zunaj, in takoj jima pride na misel, vstopiti skozi okno v mlin, da se prepričata na lastne oči, kaj se nahaja v tem zloglasnem mlinu. Čudne reči! Soba v mlinu je prazna... o žakljih ni duha ne sluha, niti žitnega zrnca ne stakneš tukaj, niti prahu moke ne vidiš na steni, edini okrasek je pajčevina. Spodnja prizemeljska soba kaže ravno tako siromaštvo in zapuščenost... revna postelja, nekaj kosov kruha na stopnjicah, v kotu 3 ali 4 vreče, iz katerih se je raztepel mavec (gips) in bela zemlja... To je bila skrivnost mojstra Kornila! Ta mavec se je sprehajal vsako večer po cesti, da bi rešil mlinu čast, da bi ljudje mislili, da mojster Kornil še vedno pripravlja moko.

S solzami v očeh sta se otroka vrnila in mi naznanila, kar sta videla. Srce mi je pokalo, ko sem to zvedel. Niti minote ne zgubim, marveč še ta trenutek hitim k sosedom, razložim jim na kratko vso stvar, in sklenili smo, takoj brez pomisleka poslati vso pšenico v mlin, kar smo je imeli. Rečeno,

lagal l. 1897., naj se razsajajoči poslanci vržejo iz zbornice na cesto. Ko je glasovanja proti pol 3. uri popoldne bilo konec, naznanja predsednik prihodnjo sejo za četrtek, 19. januarija z današnjim dnevnim redom. Tu pa so se zopet upirali levičarji Kaiser, Pergelt, Schönerer, žid Berner s tovariši na vso moč ter zahtevali, da se mora vladni predlog o dovolitvi vojaških novincev odstaviti z dnevnega reda ter se ima obravnavati edino le o dveh zatožbah ministerstva, ki še niste rešeni. Žid Berner pa je zahteval, da se mora na dnevni red postaviti predlog o odpravi koleka za časnike in prosta prodaja časopisov. Vsi predlogi levičarjev so se zavrgli in ostalo je pri dnevnem redu, kakor ga je določil predsednik.

Položaj je silno zamotan. Nemške naprednjake in narodnjake vodita za vrstico Wolf in Schönerer; a na desnici tudi ni več pravega sporazumljenja. Praški mestni zbor je sklenil z večino 4 glasov, da se odpravi neka Marijina podoba na mestnem trgu ter postavi na onem mestu spomenik v čast krivovercu Husu. Vsled tega so nad mladočeskimi državnimi poslanci razburjeni ne le samo nemški katoliški poslanci, temveč tudi Poljaki in krščanska slovanska narodna zveza. Slovenci ne zaupajo vladi, ker nam ničesar ne stori, da bi se nam Štajercem in Koroščem popravile stare krivice. Vse je toraj nejasno. Govori se, da ministerstvo odstopi in pride na njegovo mesto zopet Gauč in Rinaldini, prijatelji Italjanašev.

Politični ogled.

Nedelavnost državnega zbora. Kakor cenjeni čitatelji lahko razvidijo iz državnozbornskega poročila, začeli so nemški poslanci zopet ovirati delovanje državnega zbora z imenskimi glasovanji. Torej imamo zopet obstrukcijo. Gotovo je obstrukcija škodljiva avstrijskim narodom, a na drugi strani tudi ni brez pomena. Višji, odločilni krogi ravno po strastnih nastopih nemških kričarjev v državnem zboru lahko spoznajo, v katerem taboru je Avstrija, v nemškem ali slovanskem. Po obstrukciji bodo Slovani dospeli do večjega upliva in pomena, kar bo za državo le blagonosno. S Slovani bo napočila za Avstrijo doba stroge narodne enakopravnosti, in potem se bo začela tudi doba blagostanja in vseobčnega napredka.

Odločen korak grofa Thuna. Vlada je obljubila Hrvatom gimnazij v Pazinu. Samoumevno, da bo se vsled tega polagoma

storjeno. Kmalu je romala na vrh cela procesija oslov in mul, obloženih s polnimi žaklji žita. Pred odprtimi vrati je sedel mojster Kornil na žaklju maveca ter podpiraje rokama svojo glavo plakal. Vrnivši se, zapazil je namreč, da je nekdo bil v mlinu v njegovi odsotnosti ter iztaknil njegovo skrivnost. «Zdaj pa naj le umrem,» dejal je, kajti mlin je ob svojo čast.

V tem trenutku dospeli so osli na vrh in vsi smo vzdiknili radosti, kakor brhke mlinarice v dobrih časih: Juhé mlinarija! In glej, koliko vreč so nakopičili pred durmi, koliko čilega zrnja so nasipali v kot! Mlinar je debelo gledal in se čudom čudil. Grabil je z rokama bujno pšenico in solze veselja so se mu svetile v meglenih očeh.

«To je zrnje... dajte mi ga pogledat...» dejal je in obrnivši se k nam modroval: «O dobro sem vedel, da bote nosili spet k meni v mlin... vsi ti mlinarji so tatovi. Hitro moram dati svojemu kaj na zob. Pomislite vendar, kako dolgo že ničesar ni dobil v želodec!» S solzami v očeh smo opazovali starčka, kako se je trudil tu in tam, razvezoval vreče, naravnal mlinski kamen... po mlinu se je začela kaditi pšenična moka. Od tega dneva staremu mlinarju nikdar ni manjkalo dela.

Nekega dne pa je zatisnil sivolasi mlinar

okrepil na Primorskem hrvatski živelj. To pa boli Italijane, kateri so Hrvatoma tako prijazni kakor nam Nemci. Zato prirejajo sedaj vse mogoče shode, na katerih ugovarjajo ustanovitvi hrvatskega gimnazija v Pazinu. Toda ministerski predsednik je tako prepričan o potrebi hrvatskega gimnazija, da se mu zdi smešen in neumen vsak ugovor. Zato je zapovedal v svoji pisarni, da se naj vrne vsak italijanski ugovor v tej zadevi, ki pride na Dunaj. Vsaj nekaj odločnega slišimo od grofa Thuna.

Kranjski liberalni narodnjaki nimajo ravno visokih misli o svoji trpežnosti. Kadarkoli se med katoliki kdo zgane, že vstrepetavajo. Kakor znano, je ljubljanski škof dr. Jeglič naznanil v zadnjem pismu, da bo ustanovil katoliško in slovensko gimnazijo, s katerim bosta zvezana dva zavoda, jeden za mladeniče, ki se hočejo posvetiti duhovskemu stanu, drug pa za dijake, ki si nameravajo izvoliti kak posvetni stan. V tem gimnaziju gleda liberalna stranka narodnjakov svojo gotovo smrt ter udarja po škofu in gimnaziju, ki se je le na papirju. Stranke, ki presojajo vsak znamenitejši pojav med narodom le z malenkostnega strankarskega stališča, si ne zaslužijo dolgega življenja.

Odpad od katoliške cerkve. Schönerer in tovariši ne prestando kličejo po zborovanjih svojim nemškim poslušalcem, naj izstopijo iz katoliške cerkve in postanejo luterani. Schönerer dela namreč za Pruse, a ti avstrijskih Nemcev tako dolgo nočejo, dokler ne postanejo njihove, luteranske vere. Kadar bo se jih deset tisoč izreklo za izstop, tedaj bodo javno izstopili. To bo najžalostnejši večji izstop iz katoliške cerkve v človeški zgodovini, kajti izvršil se bo ne iz prepričanja, ampak iz podlih, nizkih, izdajalskih namenov. Čudimo se le, da katoliški poslanci in naša vlada mirno gledajo, kako se celo protipostavno agituje za izstop.

Rusija v Aziji. Rusija je sklenil z Afganistanom pogodbo, s katero se je zavezala, da hoče nadaljevati železnično progo, katere je šla sedaj samo do meje, tudi po Afganistanu. Afganistan je ključ k onemu delu Azije, ki je bil dosedaj še Rusom zaprt. Evropske države s strahom gledajo, kako se razširja ruska moč po Aziji. Rusija ima tiho, pa odločno politiko.

Dopisi.

Nova Štifta pri Gornjemgradu. Dne 29. decembra l. l. je imelo naše »Kmetijsko

svoje trudne oči k večnemu spanju — in veterinice našega zadnjega mlina vstavile so se za vselej . . .!

Smešničar.

Lahka odgovornost. Šolski nadzornik gre mimo šole ter sliši v nji otroka, kako na glas joka in vpije. Nadzornik stopi v šolo ter vidi, kako ima učitelj nekega dečka čez koleno položenega ter ga maže z brezovim oljem po zadnjem delu telesa.

Ko nadzornik to vidi, vpraša: »Kaj se je pa zgodilo, gospod učitelj?»

»Kakor vidite, kaznujem tega malopridneža!« odgovori učitelj.

»Kaj pa, ko bi prišla zdajci dečkova mati v šolo?« vpraša dalje nadzornik.

»Iz šole bi jo pognal!« odgovori učitelj prav mirno.

»Kaj pa, ko bi prišel oče?«

»Ta pa ne pride!«

»Kako to veste?« vpraša nadzornik že precej začudeno.

»Ker to ni mogoče!« pravi učitelj.

»In zakaj bi ne bilo mogoče?«

»Zato, ker sem jaz sam njegov oče!«

in bralno društvo», oziroma tukajšnje prebivalstvo priložnost, poslušati g. potovalnega učitelja Jelovška iz Gradca o prepotrebem živinozdravništvu. Zbralo se je za tukajšnje razmere še precej obilno poslušalcev, in ako bi se predavanje vršilo kako nedeljo, bilo bi jih še mnogo več. Jako zanimiv in poučljiv govor g. potovalnega učitelja je trajal nad dve uri. Na vsa prašanja od strani poslušalcev je odgovarjal g. predavatelj jako temeljito in razumljivo, za kar se mu je društveni predsednik g. učitelj Kele v imenu vseh navzočnikov najiskrenejše zahvalil, proseč ga, naj nas še v bodoče večkrat razveseli s svojimi jako koristnimi nauki. G. Jelovšek je to drage volje obljubil ter nagovarjal navzočnike, naj za povzdigo živinoreje osnujejo zadrugo, v čemur jih hoče po vseh svojih močeh podpirati in jim pridobiti tudi deželnih in drugih podpor. Kmetovalci — živinorejci, storite v kratkem možki korak v tem oziru, gotovo Vam ne bo žal, in oskrbeli boste sebi in svojim potomcem boljšo gmotno bodočnost. Na delo torej! Kdor si hoče pomagati sam, pomaga mu tudi Bog, in le v slogi je moč!

Ker se zaradi pomanjkanja časa ni moglo ta dan vršiti glavno društveno zborovanje, vršilo se je isto na dan sv. 3. Kraljev po večernicah v šoli. Ko je g. predsednik izgovoril in g. blagajnik končal svoje poročilo, se je vršila volitev novega odbora, in izvoljeni so bili predsednikom g. Kelc, učitelj, njegovim namestnikom g. Savinšek; blagajnikom g. A. Matjaž star., tajnikom g. Anton Matjaž mlajši in oskrbnikom g. Aleks Rotter. Nazadnje sklene društveni predsednik zborovanje s pristrčno zahvalo za zopet mu izkazano čast ter obljubi, z vsemi močmi delati za prosvspreh društva, v čemur pa ga naj tudi društveniki radi podpirajo. Geslo nam bodi: Vse za vero, dom, cesarja!

Zgornja Polskava. (Zmaga.) Danes Ti imam, dragi »Slov. Gospodar,« nekaj vselega izpod vznožja pohorskega poročati. Kaj pa se je zgodilo tako izvanrednega? No, vedi! Zgornja Polskava, ki je že leta in leta tičala v okovih, v katere so jo spravili posilinemški nasprotniki, vrgla jih je le enkrat raz sebe; dobili smo namreč po večini slovenski občinski odbor. 9. dne meseca januarja se je izvolilo novo županstvo. Izročilo se je vrlim, zavednim in narodnim možem. Izvoljeni so županom Štefan Jurko iz Sel; svetovalcem pa Pivec Franc, Hojnik Jožef in Bogatič. Ti moške so sami dobri gospodarji in so potemtakem porok, da bodo tudi z občinskim blagom vedeli varčno postopati. Delovali pa bodo tudi za uresničenje slovenskih teženj. Se ve da se nad tem izidom naši posilinemci, katere lahko prešteješ na prstih ene roke, močno jezijo. Kakor razvajeno otroče brcajo okoli sebe in se grozijo, pa kaj, ko se jih nihče ne boji. Treba jim bode se sprijazniti z novo osodo, če pa bi jim bilo bivanje tu med Slovenci vendar le nezno, potem naj jo pobrišejo tje v blaženo Nemčijo, ker tamkaj smejo nemoteno popevati jim tako k srcu prirastlo pesem: Wacht am Rhein. Kadar bom kaj vselega izvedel iz delovanja našega novega županstva, poročal Vam bom.

Gornjigrad. (V Ameriko!) V Gornjemgradu je nekaj tednov sem med nekaterniki prav živahno gibanje. »V Ameriko!« slišiš, kamorkoli prideš. Človek bi si kar ne mislil, da je ljudstvo tako lahkoverno, no prosvitljenim in z živo domišljijo nadarjenim socialnim demokratom se to ne sme zameriti. Pred nekaj leti že so sli nekateri iskat tje čez morje sreče, toda tukaj zaostali sorodniki se pritožujejo, da tako dolgo ne dobe pričakovanih stotakov. Jih pač menda sami lahko porabijo, kolikor jih v Ameriki zaslužijo. Te dni jih je zopet šlo nekaj čez morje, in v kratkem namerava cela karavana iti v Severno Ameriko, nekateri celo v mrzlo Aljasko. Bog jim daj srečno pot! Sreče bodo težko tam našli. Braniti takim ljudem seveda nič ne pomaga, ker par gostobesednih agentov

je vse tako osrčilo in vznemirilo, da se še celo nekatera dekleta ne boje nevarnega morja.

Najbolj vabljivo je pač poročilo nekega agenta, da je nekdo, ki je še le pol leta v Ameriki, že poslal sem 1000 gld. Le vprašajte one, ki so dobili pismo od dotičnega, povedali vam bodo, da se belica niso dobili, ampak, da je treba v Ameriki pridno delati, da se kaj prisluži. Morje je široko in poročila od tam so vsa amerikansko pretirana ali pa zlagana.

Seveda se za nekaterimi malokedo solzi. Obžalovanja vredna pa sta vendar dva socialna demokrata, ki sta jo zavila v Brazilijo. So pač posebneži te vrste ljudje, toda ne pomislijo, da mokršč nese tudi v Ameriko sebe s seboj. Če jim tukaj ni nihče vsipaval denarja, katerega so znali vrlo dobro porabljalati, bi vendar morali vedeti, da tudi v Ameriki več posestev ne delijo med postopake, in cekine ravno tako shranjujejo varčni Amerikanci, kakor naši.

Oblastva bi lahko kaj ukrenila, da ne bo imela ob svojem času država še na tujem z nesrečnimi izseljenci nepotrebnih stroškov.

Kedor pa išče sreče, pomni, da:

»Sreča prebiva v sredi srca,
v srcu poštenem ti je doma.«

Od Sv. Benedikta v Slov. Goricah. (Naše ceste.) Zadnjič sem se bil vozil od Sv. Trojice nekam proti Sv. Benediktu. Kaj sem tam iskal, ne povem nikomur. Pa da bi se raje ne vozil in ničesar tamkaj ne iskal! Jetric in pljuč in kar je še žlahtne drobovine, mi je ostalo po tej vožnji pravcato malo, in vse moje telo je postalo kakor razsušen sod v škednju na listju. Na tej preklicani vožnji sem srečal nekega moža, ki jo je pešice mahal ne dol po cesti, ampak samo počez, potem pa po stranski stezi dalje. Na vozni cesti je nekoliko postal, hote ali nehoti, nevem. Pa zdelo se mi je, da je v blatu obtičal. Ko se bliže pripeljem, vidim, da se nisem varal. »Dobro večer,« se pozdraviva obojestransko. Potem gre svojo pot naprej. Tudi jaz dam pognati in zopet je škripal voz naprej in se premetaval iz grude na grudo, iz jarka v jarek, kakor bi imel mrzlico. Bog in sveta Lucija mi pomagajta! Kam le neki pridem? Ali je mogoče, da v tej dolini prebivajo človeška bitja, večča vožnje na kola. In zopet sunek od leve na desno, da me je vse modrovanje prešlo. Zaklel nisem, pač pa sem takoj iz voza stopil in peš tik voza stopinje pobiral.

Benedička cesta je res blatna, temu ne more nikdo ugovarjati. Že dolga leta bi se lahko todi po človeški vozilo, ko bi ne bilo toliko malenkostnih preprirov. Eni namreč hočejo cesto gori v breg nad Sv. tri Kralje in nad Štangrovo, baje zato, ker je zgoraj več krčem — drugi pa bi jo radi po dolini naprej do farne cerkve, kar je edino pametno. Za cesto v breg se potegujejo prav za prav le trije moške. In tej trojici na ljubo mora todi blato gaziti človek in žival! Kar vas je razumnih mož in zlasti okrajni zastop, pomagajte našim ljudem, pa v kratkem, da bode že bodoče leto z veseljem posijalo v prijazno benedičko dolino.

(Iz Frankolovega. Bralno društvo na Frankolovem je zborovalo v nedeljo dne 8. januarja 1899. v šolskih prostorih. Potovalni učitelj g. Ivan Belé poučeval in opozarjal je v precejšnjem številu zbranemu ljudstvu o najnavadnejših škodljivcih sadjarstva in vinarstva. Posetilo je društvo mnogo gostov, posebno nam vedno dobro došli g. Petriček iz Žalca. Videli smo, da je društvo po enoletnem obstanku si mnogo prijateljev pridobilo. Isti, kateri so poprej le od daleč gledali, pristopili so mej ude, kajti naše društvo s svojim izvrstnim namenom, za blagor kmetškega stanu vedno delujoče, dobilo je ugled in splošno spoštovanje. Kmet dosedaj malobrižen, začel se je brigati na svojo lastno korist. Uvidel je, da tako ne gre dalje — treba se žuriti.